

Planul Operațional Regional

Ministerul Dezvoltării
Regionale și Construcțiilor

2017 – 2020

Regiunea de Dezvoltare **Centru**

Cuprinsul

Acronime.....	4
Introducere.....	6
Capitolul I. Cadrul strategic regional.....	8
Capitolul II. Cadrul operațional de implementare a POR Centru 2017-2020.....	11
Obiectivul specific. Îmbunătățirea accesului la servicii și utilități publice de calitate.....	11
Măsura 1.1 Reabilitarea rețelei de drumuri locale și regionale.....	11
Măsura 1.2 Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare.....	17
Măsura 1.3 Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor solide la nivel regional.....	24
Măsura 1.4 Creșterea eficienței energetice a clădirilor și serviciilor publice.....	26
Obiectivul specific 2. Dezvoltarea economică durabilă și competitivă a regiunii.....	31
Măsura 2.2 Dezvoltarea economiei regionale bazate pe inovare.....	31
Măsura 2.3 Dezvoltarea potențialului turistic al regiunii.....	33
Capitolul III. Mecanisme instituționale de implementare	38
Capitolul IV. Surse de finanțare.....	39
Capitolul V. Monitorizare, raportare și evaluare.....	40
Anexa 1. Fișe de proiecte	

Lista tabelelor

Tabelul 1.1.1 Proiecte în domeniul DRL cu acoperire financiară

Tabelul 1.1.2. Concepte de Proiecte Viabile elaborate în baza PRS în domeniul DRL

Tabelul 1.1.3 Proiecte în domeniul DRL fără acoperire financiară

Tabelul 1.2.1 Proiecte în domeniul AAC cu acoperire financiară

Tabelul 1.2.2. Concepte de Proiecte Viabile elaborate în baza PRS în domeniul AAC

Tabelul 1.2.3 Proiecte în domeniul AAC fără acoperire financiară

Tabelul 1.3.3 Proiecte în domeniul MDS fără acoperire financiară

Tabelul 1.4.1 Proiecte în domeniul EE cu acoperire financiară

Tabelul 1.4.2. Concepte de Proiecte Viabile elaborate în baza PRS în domeniul EE

Tabelul 1.4.3 Proiecte în domeniul EE fără acoperire financiară

Tabelul 2.2.1 Proiecte în domeniul dezvoltării economice cu acoperire financiară

Tabelul 2.2.3 Proiecte în domeniul dezvoltării economice fără acoperire financiară

Tabelul 2.3.1 Proiecte în domeniul dezvoltării atractivității turistice cu acoperire financiară

Tabelul 2.3.3 Proiecte în domeniul dezvoltării atractivității turistice fără acoperire financiară

Acronime

AAC	– Aprovizionarea cu Apă și Canalizare
ADR Centru	– Agenția de Dezvoltare Regională Centru
APL	– Administrația Publică Locală
AEE	– Agenția pentru Eficiență Energetică
APP	– Agenția Proprietății Publice
CCI	– Camera de Comerț și Industrie
CNCDR	– Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
CPP	– Concepte de proiecte posibile
CPV	– Concepte de proiecte viabile
CPP III	– Concurs de propuneri de proiecte III
CR	– Consiliul Raional
CRD Nord	– Consiliul Regional pentru Dezvoltare Nord
DGDR	– Direcția Generală Dezvoltare Regională
DRL	– Drumurile Regionale și Locale
DR	– Dezvoltare Regională
DUP	– Documentul Unic de Program
EE	– Eficiența Energetică
FNDR	– Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
GIZ	– Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei
GL	– Grup de lucru

M&E	– Monitorizarea și Evaluarea
MDS	– Managementul deșeurilor solide
MDRC	– Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
MO	– Manualul Operațional
ONG	– Organizație neguvernamentală
ODIMM	– Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
POR Centru	– Planul Operațional al Regiunii Centru
PEBM	– Proiectul Energie și Biomasă în Moldova
RDC	– Regiunea de Dezvoltare Centru
RDN	– Regiunea de Dezvoltare Nord
RDS	– Regiunea de Dezvoltare Sud
SDR Centru	– Strategia de Dezvoltare Regională Centru
SDSE	– Strategii de Dezvoltare Socio-Economice
SNDR	– Strategia Națională de Dezvoltare Regională
UAT	– Unități Administrativ Teritoriale
ZEL	– Zona Economică Liberă

Introducere

Implementarea SDR Centru se realizează în baza Planurilor Operaționale Regionale, care reprezintă un document de programare la nivel regional. POR asigură platforma de implementare a Strategiei prin ciclul de măsuri/programe și proiecte prioritare pe termen mediu prin mobilizarea capacităților actorilor regionali și ai grupurilor de interes, încurajând angajamentul lor de a contribui la dezvoltarea regională și locală prin soluționarea problemelor și utilizarea durabilă a resurselor.

POR, în calitate de document principal regional de programare, include elemente importante ale SDR Centru și SNDR, principalul obiectiv constituindu-l dezvoltarea echilibrată a regiunii, prin valorificarea potențialului regional și local de dezvoltare, îmbunătățirea condițiilor infrastructurale și ale mediului de afaceri, modernizarea serviciilor publice.

Obiectivul general al POR este de a crea platforma de implementare a Strategiei prin ciclul de măsuri/programe și activități prioritare pentru anii 2017 – 2020 prin mobilizarea capacităților actorilor regionali și ai grupurilor de interes, încurajând angajamentul lor de a contribui la dezvoltarea regională și locală prin soluționarea problemelor și utilizarea durabilă a resurselor.

Domeniile de intervenție ale POR corespund măsurilor de intervenție, identificate în baza obiectivelor regionale, care sunt eligibile pentru finanțare din FNDR. POR Centru își propune să sprijine investițiile și procesul de creștere economică în baza a **6 măsuri de dezvoltare**:

- Reabilitarea rețelei de drumuri locale și regionale,
- Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare,
- Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor solide la nivel regional,
- Creșterea eficienței energetice a clădirilor și serviciilor publice, Dezvoltarea economiei regionale bazate pe inovare și
- Dezvoltarea potențialului turistic al regiunii.

Totodată, la decizia CRD Centru, POR Centru 2017-2020 poate fi completat cu alte măsuri investiționale.

POR Centru cuprinde 5 capitole, după cum urmează:

- *Capitolul I. Cadrul strategic regional*
- *Capitolul II. Cadrul operațional de implementare a POR Centru 2017-2020*
- *Capitolul III. Mecanisme instituționale de implementare*
- *Capitolul IV. Surse de finanțare*
- *Capitolul V. Monitorizare și evaluare*

Structura de bază a documentului este completată cu partea de introducere, concluzii și 3 anexe, care vin să o completeze cu argumentarea necesității POR Centru, identificarea elementelor definitorii ale programului și informații generalizatoare pentru fiecare măsură/ program, cuprinse în partea de anexe.

Capitolul I. Cadrul strategic regional

POR Centru este elaborat, ținând cont de prevederile legislației naționale în vigoare și anume: Legea nr. 166 din 11 iulie 2012 cu privire la aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare a Republicii Moldova 2012 -2020; Legea nr. 438-XVI din 28 decembrie 2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova; Legea nr. 68 din 5 aprilie 2012 cu privire la aprobarea Strategiei Naționale de Descentralizare, inclusiv de prevederile strategiilor naționale sectoriale și ale altor acte normative. POR Centru reprezintă planul de implementare a Strategiei de dezvoltare regională pentru perioada 2017-2020, prevăzut pentru o perioadă de 4 ani. POR conține măsuri/programe, proiecte și activități prioritare. Conform prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 127 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr.438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională a Republicii Moldova și Anexei nr.2 a Regulamentului cadru al Consiliului Regional pentru Dezvoltare din 08.02.2008 acesta este responsabil de aprobarea Planului Operațional Regional. Prezentul POR Centru 2017-2020 este o continuitate a POR 2013- 2015 (prelungit pentru anul 2016 prin Decizia CRD Centru nr. 01-05 din 11 februarie 2016), care va asigura consecutivitatea activităților de implementare a SDR Centru 2016-2020.

POR Centru 2017-2020 a fost elaborat în rezultatul colectării, evaluării și aprobării proiectelor de dezvoltare regională, identificate în cadrul Concursului de Propuneri de Proiecte nr. III, organizat pe parcursul anului 2016, a proiectelor care sunt în proces de implementare din POR Centru 2013-2016, dar și a CPV-urilor dezvoltate în baza PRS-urilor elaborate în cadrul proiectului MSPL, faza I. Concursul de propuneri de proiecte nr. III a fost organizat în conformitate cu cerințele Manualului operațional privind modul de utilizare a mijloacelor Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (în continuare FNDR). Proiectele de dezvoltare regională, incluse în planurile operaționale regionale, vor fi finanțate din mijloacele FNDR, ale partenerilor de dezvoltare și cu contribuția autorităților publice locale.

Ca rezultat al Concursului de propuneri de proiecte nr. III, au fost depuse la ADR Centru 64 de Cereri de finanțare. Cererile de finanțare depuse au fost evaluate de către Comisia de evaluare și au acumulat punctaj în dependență de nivelul de pregătire a proiectului. Lista Cererilor de finanțare, cu punctajul acumulat, a fost prezentată CRD Centru pentru a aproba Lista proiectelor care urmează a fi incluse în POR Centru 2017-2020. Prin Decizia nr. 03-01 din 11 noiembrie 2016, CRD Centru a aprobat includerea în Planul Operațional Regional a Listei de 64 de proiecte și a proiectelor aflate în curs de implementare. Prin aceeași decizie s-a aprobat includerea în POR Centru 2017-2020 a Listei Conceptelor de Proiecte

Viabile, identificate și dezvoltate cu suportul partenerilor de dezvoltare și a proiectelor-pilot implementate cu suportul GIZ (pct.3 a Deciziei nr. 03-01 din 11 octombrie 2016). Totodată, a fost aprobat pragul de trecere pentru proiectele, care urmează să fie înaintate Comisiei interministeriale pentru a decide alocarea surselor financiare din FNDR, după cum urmează:

- Reabilitarea rețelei de drumuri locale și regionale – **27 puncte**;
- Aprovizionare cu apă și canalizare – **20 de puncte**;
- Managementul deșeurilor solide – **22 de puncte**;
- Eficiența energetică în clădirile publice – **23 de puncte**;
- Dezvoltarea infrastructurii de afaceri – **21 de puncte**;
- Dezvoltarea potențialului turistic al regiunii – **20 de puncte**.

În urma evaluării proiectelor de către Comisia interministerială, CNCDR a decis aprobarea pentru finanțare din FNDR a 20 de proiecte și includerea acestora în DUP.

Denumirea și numerotarea măsurilor din POR Centru 2017-2020 corespunde denumirii și numerotării măsurilor din SDR Centru 2016-2020, în acest mod realizându-se corelarea dintre aceste două documente. Pentru a respecta logica documentului, numerotarea tabelor este în corespundere cu numerotarea măsurilor. Menționăm că în POR Centru 2017-2020 au fost incluse doar acele măsuri din SDR Centru 2016-2020, care au acoperire cu proiecte, finanțate din FNDR (Figura 1).

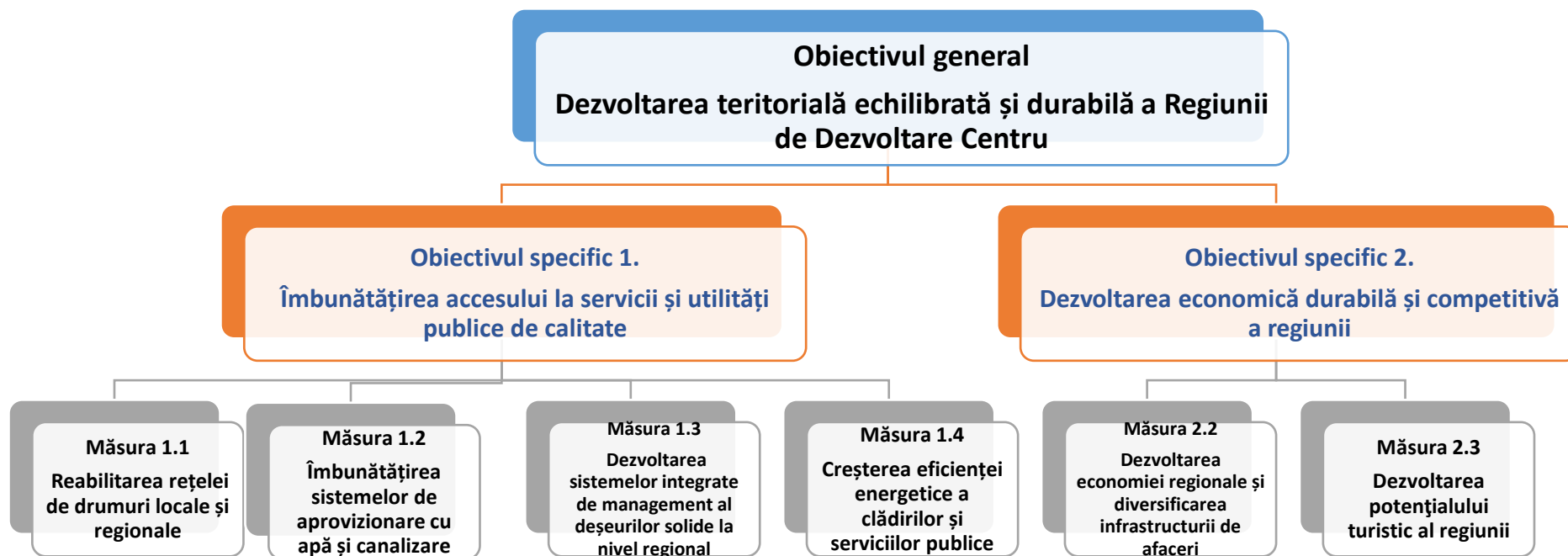

Figura 1. Măsuri din cadrul SDR Centru 2016-2020, ce conțin proiecte cu acoperire financiară din FNDR

Fiecare măsură conține 3 tipuri de tabele. Tabelul nr. 1, cu titlul *Proiecte din domeniul ... cu acoperire financiară*, include toate proiectele care au fost aprobate pentru finanțare din FNDR (marcată cu verde), dar și toate proiectele pentru care a fost aprobată finanțarea din alte surse (acolo, unde este cazul). Monitorizarea implementării proiectelor din Tabelul I este în sarcina ADR Centru.

Tabelul nr. II conține Conceptele de proiecte viabile elaborate în baza PRS (marcat prin culoarea galbenă).

Tabelul nr. III include informația referitor la acele proiecte, care nu au acoperire financiară și care sunt în căutarea surselor de finanțare: proiectele selectate în cadrul CPP III (marcate prin culoarea roșu/oranj).

Monitorizarea implementării proiectelor din Tabelul nr. 1 va avea loc prin intermediul indicatorilor de produs și rezultat, atinși în urma implementării proiectelor cu acoperire financiară. Monitorizarea implementării proiectelor din Tabelul nr. II și nr. III se va face în baza unui schimb periodic de informații dintre ADR și Consiliile raionale pentru a identifica proiectele pentru care APL-urile au identificat surse de finanțare.

Capitolul II. Cadrul operațional de implementare al POR Centru 2017-2020

Obiectivul specific 1. Îmbunătățirea accesului la servicii și utilități publice de calitate

Măsura 1.1 Reabilitarea rețelei de drumuri locale și regionale

Modernizarea drumurilor urmărește scopul de a spori accesul la arterele naționale și internaționale pentru o mai bună conectivitate și mobilitate la nivel regional. În acest context, în PRS în domeniul Drumurilor Regionale și Locale, pentru RDC au fost identificate 12 coridoare rutiere principale care vor servi baza propunerilor de proiecte în perioada ce urmează.

Pentru această măsură au fost aprobate pentru finanțare din FNDR 4 proiecte în perioada 2017-2020. Totodată este inclus pentru finisare un proiect din DUP 2013-2016, inițiat în anul 2014 (Tabelul 1.1.1). În total, Tabelul 1.1.1 include **5 proiecte**, pentru care vor fi alocate surse financiare din FNDR.

Pentru Măsura 1.1 sunt incluse și **5 proiecte**, elaborate cu suportul GIZ, în baza PRS în domeniul DRL (Tabelul 1.1.2).

Tabelul 1.1.3 conține **10 proiecte**, selectate în cadrul CPP nr. 3, dar care nu au fost selectate pentru finanțare din FNDR. Pentru aceste proiecte, CRD Centru, Consiliile raionale, ADR Centru vor căuta surse de finanțare din fonduri interne, cât și externe.

Indicatori de produs:

- Numărul de km de drum reabilitat (km);
- Numărul de km de drum construit (km)

Indicatori de rezultat:

- Numărul persoanelor cu acces îmbunătățit la drum
- Numărul instituțiilor publice conectate la drumurile locale reabilite/construite

- Numărul agenților economici conectați la drumurile locale

Tabelul 1.1.1 Proiecte în domeniul DRL cu acoperire financiară din FNDR

Proiecte aprobate pentru finanțare din Fondul Național de Dezvoltare Regională										
Nr.	Denumirea proiectului (codul proiectului)	Locația	Aplicant	Nr. Parteneri	Costul proiectului (lei)/Sursa de finanțare			Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					Total	FNDR	Contr. locală/ Alte surse			
1	Dezvoltarea activității economice în sectorul cu potențial industrial regional a orașului Hîncești prin construcția capitală a drumului de ocolire	s. Bozieni, s. Logănești, s. Stolniceni s. Bobeica or. Hîncești	Primăria or. Hîncești	5	28 517 160	28 517 160	-	20 luni	1,44 km de drum construit	2 locuri noi de muncă create 25 726 persoane cu acces îmbunătățit de drum
2.	Conectarea drumului local L162 la drumul național R20 și coridorul regional nr. 13 (C11102)	c. Lalova, c. Horodiște și c. Mincenii de Jos (r. Rezina)	APL II Rezina	3 parteneri 2 asociați	81 025 750	70 000 000	11 025 750	27 luni	20,0 km de drum reabilitat	4 051 persoane cu acces îmbunătățit 50 agenți economici activi cu acces îmbunătățit
3.	Reabilitarea sectorului cu o lungime de 10 km a drumului regional L307 Orhei – Susleni – Jora de Sus – Lopatna, inclusiv accesele către localitățile Bolohan – Baghia, Pohorniceni și Piatra – Jeloboc (C11029)	or. Orhei, c. Bolohan - Baghia, c.a Piatra - Jeloboc și Pohorniceni (r. Orhei)	APL II Orhei	4 parteneri	88 117 820	70 000 000	18 117 820	18 luni	20,162 km drum reabilitat	Nr. persoane cu acces îmbunătățit
4.	Reabilitarea infrastructurii de transport pe traseul L392 Ungheni- Cetireni- Alexeevca (C11012)	or. Ungheni, s. Cetireni, s. Alexeevca (r. Ungheni)	APL II Ungheni	9 parteneri	98 373 135	65 398 174		36 luni	17,511 km de drum renovat;	39 000 persoane cu acces îmbunătățit 3 050 agenți economici activi cu acces îmbunătățit
5.	Reabilitarea infrastructurii rutiere de acces în Regiunea	c.Suhulucen, Clișova,	APL I Suhuluce	7 parteneri	208 624 000	68 942 000	139 700 000	24 luni	23,650 km drum construit	18 500 persoane cu acces îmbunătățit

	Centru prin asfaltarea drumului L-326.M2 Clișova-Suhuluceni-Leușeni-Verejeni (C11027)	Ciocîlteni, Verejeni, Leușeni, Văsieni, Coropceni, Sărătenii Vechi (r. Telenești, r. Orhei)	ni, r. Telenești							50 agenți economici activi cu acces îmbunătățit
Total FNDR	Nr. proiecte			Investiții		Indicatori				
	5			Total	FNDR	Indicatori de produs		Indicatori de rezultat		
				504 657 865	302 857 334	25,09 km drum construit 57,673 km drum reabilitat		87 277 persoane cu acces îmbunătățit 3 150 agenți economici activi cu acces îmbunătățit		

Tabelul 1.1.2. Concepte de Proiecte Viabile elaborate în baza PRS în domeniul reabilitării drumurilor regionale și locale

Concepte de Proiecte Viabile elaborate în baza PRS în domeniul reabilitării drumurilor regionale și locale							
Nr.	Denumirea proiectului	Locația	Aplicant	Costul proiectului (euro)	Sursa de finanțare	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
1.	Coridorul de drum nr. 11: M14 - Cucioaia Nouă - Mîndrești - R22 - Bănești - R14.	Cucoaia Nouă, Ghiliceni, Cîșla, Mîndrești, Ciulucani, Mihălașa, Telenești și Bănești.	CR Telenești	5 407 634	Banca Mondială	25,456 km de drum reabilitat	11 847 persoane cu acces îmbunătățit 497 persoane deservite pe km; 8 localități conectate;
2.	Coridorul de drum nr. 12: R13 – Șestaci – Salcia – Japca – Sănătăuca – R19 – Cot – Socola.	Șoldănești, Șestaci, Cușmirca, Lelina, Salcia, Japca, Sănătăuca, Climăuții de Jos, Cot, Vadul Rașcov și Socola.	CR Șoldănești	8 588 240	Banca Mondială	50,80 km de drum reabilitat	12 385 persoane cu acces îmbunătățit 244 persoane deservite pe km; 11 localități conectate;

3.	Coridorul de drum nr. 14a: R20 – Susleni – Oxentea – Molovata – Molovata Nouă – Roghi – Cocieri.	Orhei, Păharniceni, Susleni, Oxentea, Molovata, Molovata Nouă, Roghi, Cocieri și Corjova.	CR Orhei CR Dubăsari	9 224 138	Banca Mondială	46,40 km de drum reabilitat	19999 persoane cu acces îmbunătățit 431 persoane deservite pe km; 8 localități conectate;
4.	Coridorul de drum nr. 16a: Oricova – R1 – Pîrjolteni – R25 – Lozova – M1.	Oricova, or. Călărași, Tuzara, Novaci, Horodiște, Buda, Pîrjolteni și Lozova	CR Călărași CR Strășeni	6 120 807	Banca Mondială	39,63 km de drum reabilitat	13079 persoane cu acces îmbunătățit 330 persoane deservite pe km; 7 localități conectate;
5.	Coridorul de drum nr. 17: R3 – Ruseștii Noi – Văsieni – Horodca – M1.	Ruseștii Noi, Văsieni, Ulmu și Horodca	CR Ialoveni	6 044 515	Banca Mondială	27,68 km km de drum reabilitat	13501 persoane cu acces îmbunătățit 488 persoane deservite pe km; 4 localități conectate;
Total Proiecte	Nr. proiecte			Investiții necesare (euro)		Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
	5			35 385 334		189,966 km de drum reabilitat	70 811 persoane cu acces îmbunătățit

Tabelul 1.1.3 Proiecte în domeniul DRL fără acoperire financiară

Proiecte fără acoperire financiară								
Nr.	Denumirea proiectului (codul proiectului)	Locația	Aplicant	Parteneri	Costul proiectului (lei)	Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
1	Îmbunătățirea căii de acces în regiunea centru	R. Telenești și Călărași	APL II Telenești	3 parteneri	76 612 460	24 luni	11,28 km de drum reabilitat	140 000 persoane cu acces

	prin reabilitarea drumului Bănești - Telenești – Țibirica (C11003)							îmbunătățit 930 agenți economici activi cu acces îmbunătățit
2	Reabilitarea și modernizarea drumului regional L452 – Strășeni –Scoreni – Malcoci – Suruceni (C11010)	or. Strășeni, s.Scoreni, Făgureni, Negrești (r. Orhei) s. Malcoci și Nimoreni (r. Ialoveni)	APL II Strășeni	3 parteneri 3 asociați	101 993 270	24 luni	10,299 km de drum reabilitat	68 000 persoane cu acces îmbunătățit 280 de agenți economici activi cu acces îmbunătățit
3	Construcția capitală a drumului de ocolire R1- R14, căii de acces spre subzonele Nr.4,5 a zonei economice libere, or. Strășeni (C11020)	or. Strășeni (r. Strășeni)	APL I Strășeni	2 parteneri	207 688 080	24 luni	10,2 km drum construit	Nr. persoane cu acces îmbunătățit
4	Îmbunătățirea condițiilor social economice în cele 5 localități (Răciula, Hîrjauca, Mîndra, Palanca și Leordoiaia) prin renovarea drumului (C11045)	c. Răciula, Hîrjauca, Mîndra, Palanca și Leordoiaia (r. Călărași)	APL II Călărași	2 parteneri	94 761 000	36 luni	10,35 km drum reabilitat	Nr. persoane cu acces îmbunătățit
5	Îmbunătățirea condițiilor social economice în cele 5 localități (Pîrjolteni, Horodiște, Buda, Ursari, Căbăiești) prin renovarea drumului (C11046)	s. Căbăiești, Ursari, Buda, Pîrjolteni, Horodoște (r. Călărași) com. Lozova (r. Strășeni)	APL II Călărași	5 parteneri	63 336 115	36 luni	11,7 km de drum reabilitat	Nr. persoane cu acces îmbunătățit 19 instituții publice cu conexiuni la drum renovat
6	Reabilitarea și modernizarea drumului regional L442 – Strășeni – Voinova, Raionul Strășeni (C11048)	or. Strășeni, c. Ghelăuza, s. Recea, s. Zubrești, s. Chirianca, s. Voinova (r. Strășeni)	APL II Strășeni	3 parteneri 3 asociați	74 079 790	24 luni	21,0 km drum reabilitat	32 400 persoane cu acces îmbunătățit 80 de agenți economici activi cu acces îmbunătățit
7	Reabilitarea drumului	c.Bardar, Ruseștii	APL II Ialoveni	4 parteneri	155 531 250	36 luni	22,79 km de drum	18 225 persoane cu

	(L464) R3 – Ruseștii Noi – Ulmu – M1 (E581) (C11062)	Noi, Văsieni, Ulmu (r. Ialoveni)					reabilitat	acces îmbunătățit 182 de agenți economici activi cu acces îmbunătățit 40 instituții publice cu acces îmbunătățit
8	Reabilitarea drumului de la cea mai veche mănăstirea din Republica Moldova, satul Vărzărești spre traseul internațional M1 (C11094)	s. Vărzărești (r.Nisporeni)	APL II Nisporeni	2 parteneri 1 asociat	25 022 270		10,300 km de drum reabilitat	65 581 persoane cu acces îmbunătățit
9	Îmbunătățirea calității și a accesului pe porțiunea de drum Răculești – Coridorul 11-M21 (C11138)	s. Izbiște, s. Cruglic, s. Ohrincea, s. Jevreni, com., Răculești (r. Criuleni)	APL I s. Izbiște	6 parteneri	91 092 350	24 luni	14,2 km de drum reabilitat	15 125 persoane cu acces îmbunătățit 102 de agenți economici activi cu acces îmbunătățit 38 instituții publice cu acces îmbunătățit
10	Traseul de conectare între R-33 și M-1 – Drum al speranței de relansare economică a satelor din lunca râului Lapușnița din raioanele Nisporeni și Hîncești (C11142)	c.Lăpușna, Pașcani, Secăreni, Bolțun, Iurcenii și Cristești (r. Hîncești, r. Nisporeni)	APL II Hîncești	6 parteneri	70 000 000	36 luni	26,5 km de drum reabilitat	17 000 persoane cu acces îmbunătățit
Total Proiecte aprobate de CRD Centru	Nr. proiecte				Investiții necesare	Indicatori		
	10 proiecte				969 116 585	Indicatori de produs		Indicatori de rezultat
						138,419 km de drum reabilitat 10,2 km drum construit	356 331 persoane cu acces îmbunătățit 1 574 agenți economici activi cu acces îmbunătățit	

Măsura 1.2 Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare

Proiectele propuse pentru implementarea acestei măsuri implică acțiuni orientate spre extinderea acoperirii cu servicii de alimentare cu apă și sanitație, îmbunătățirea infrastructurii și calității serviciilor și eficientizarea operațională a serviciilor de AAC. În implementarea măsurii și pentru obținerea rezultatelor imediate în creșterea numărului populației cu acces la servicii îmbunătățite de AAC va fi promovată abordarea etapizată privind dezvoltarea serviciilor stabilită în Programul Regional Sectorial în domeniul AAC elaborat în corelare cu prevederile Strategiei naționale de AAC, aprobată prin HG nr. 199 din 20.03.2014.

Pentru această măsură au fost aprobate pentru finanțare din FNDR 5 proiecte, care vor fi implementate în perioada 2017-2020. Totodată sunt incluse pentru finisare trei proiecte din DUP 2013-2016, inițiate în perioada 2014-2015 (Tabelul 1.1.2). În total, Tabelul 1.1.2 include **8 proiecte**, pentru care vor fi alocate surse financiare din FNDR.

Pentru Măsura 1.1 sunt incluse și **5 proiecte**, elaborate cu suportul GIZ, în baza PRS în domeniul DRL (Tabelul 1.1.2).

Tabelul 1.1.3 conține **7 proiecte**, selectate în cadrul CPP nr. 3, dar care nu au fost aprobate pentru finanțare din FNDR. Pentru aceste proiecte, CRD Centru, Consiliile raionale, ADR Centru vor căuta surse de finanțare din fonduri interne, cât și externe.

Indicatori de produs:

- Numărul de km de rețea de apă reabilitată/reconstruită (km)
- Numărul de km de rețea de canalizare reabilitată/reconstruită (km)

Indicatori de rezultat:

- Numărul persoanelor cu acces îmbunătățit la servicii de apă și sanitație
- Numărul agenților economici activi conectați la rețea de apă și sanitație
- Numărul locurilor de muncă nou create

Tabelul 1.2.1 Proiecte în domeniul AAC cu acoperire financiară

Proiecte aprobate pentru finanțare din Fondul Național de Dezvoltare Regională										
Nr.	Denumirea proiectului (Codul proiectului)	Locația	Aplicant	Nr. parte neri	Costul proiectului (lei)			Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					Total	FNDR	Contr. locală/ Alte surse			
1	Construcția stației raionale de epurare și dezvoltarea sistemului public de canalizare și epurare a apelor uzate la nivel intercomunitar	or. Telenești s. Inești (r. Telenești)	APL I Telenești	2	29 685 070	19 261 270	10 423 800	24 luni	18 km rețea de canalizare construită; 3 stații de pompare construite; 1 stație de epurare construită	11 locuri noi de muncă create 1 617 conexiuni la rețelele construite 11 300 persoane cu acces îmbunătățit la serviciile de canalizare
2	Îmbunătățirea calității vieții populației rurale prin construcția sistemelor de apă potabilă și de canalizare, regionalizarea serviciilor comunale	s. Negrea, s. Bălceana, s. Sofia (r. Hîncești)	APL I Sofia	3	24 156 000	24 156 000	0	12 luni	27,6 km rețea de canalizare construită 4 stații de pompare	11 locuri noi de muncă create 5 300 persoane cu acces îmbunătățit la serviciile de canalizare
3	Construcția stației raionale de epurare și dezvoltarea sistemului public de canalizare și epurare a apelor uzate la nivel intercomunitar	com. Vărzărești or. Nisporeni (r. Nisporeni)	APL II Nisporeni	2	44 995 310	44 995 310	0	36 luni	58,05 km rețea de canalizare construită 1,1 km rețea de canalizare renovată 2 stații de pompare construite	50 locuri noi de muncă create 19 102 persoane cu acces îmbunătățit la serviciile de canalizare
4.	Crearea sistemului integrat de aprovizionare cu apă potabilă și a sistemului de canalizare în nouă localități din partea de Nord-Vest a r-nul Șoldănești (C12059)	s.Cotiujenii Mari, s.Cușelăuca, Gara Cobîlea, s.Cobîlea, s.Dobrușa, s.Zahorna, s.Recești,	Primăria Cotiujenii Mari, r-nul Șoldănești	4	61 447 220	39 966 100	8 527 157 – contribuție proprie 12 953 963 - FEN	36 luni	36 km rețele de apeduct 7 km rețele de canalizare	11 269 persoane cu acces îmbunătățit la serviciile de aprovizionare cu apă

		s.Pohoarna, s.Rogojeni (r.Șoldănești)								
5.	Construcția apeductului de Aprovizionare cu apă potabilă a 13 localități din raioanele Nisporeni și Ungheni (C12092)	s.Brătuleni, Cîrnești, Boldurești, Chilișoia, Băcșeni, Valea-Trestieni, Odobești, Isăicani, Luminița, Seleşeni și raionul Ungheni satele Măcărești și Frăsînești (r. Nisporeni)	APL II Nisporeni	5	35 082 770	34 734 150	348 620	24 luni	29,838 km de țevi de apă potabilă construite	17 594 persoane cu acces îmbunătățit la serviciile de aprovizionare cu apă 57 instituții publice conectate 100 de agenți economici activi conectați
6.	Reconstrucția și modernizarea sistemului regional de aprovizionare cu apă pentru 40 mii locuitori din 31 localități, raionul Ungheni (C12016)	31 localități (r. Ungheni)	APL II Ungheni	17	22 776 498	21 683 822	1 092 676	24 luni	4,6 km rețea de apeduct cu construită	40 000 persoane cu acces îmbunătățit la serviciile de aprovizionare cu apă 143 de agenți economici activi conectați
7.	Apeduct magistral pentru localitatea Bardar, Ruseștii Noi (etapa 2) și rețele de canalizare pentru or. Ialoveni (C12061)	or. Ialoveni, s. Bardar, s. Ruseștii Noi (r. Ialoveni)	APL II Ialoveni	3	33 420 390	27 921 530	5 498 860	24 luni	14,809 km de apeduct construit; 7,673 km rețelele de canalizare construite;	25283 persoane cu acces îmbunătățit la serviciile de aprovizionare cu

										apă 342 agenți economici activi conectați 3 întreprinderi municipale de prestare a serviciilor comunale create
8.	Sisteme regionale apă- canal – garanția sănătății noastre (C12039)	or. Hîncești, Fîrlădeni, Buțeni, Logănești și Mereșeni (r. Hîncești)	APL II Hîncești	6	21 658 010	21 658 010	-	36 luni	19,7 km rețele de apă potabilă construite	1 600 gospodării noi conectate la apeduct
Total FNDR	Nr. proiecte			Investiții			Indicatori			
	8			Total	FNDR	Indicatori de produs		Indicatori de rezultat		
				273 221 268	234 376 192	104,947 km rețele de apă potabilă construite/reabilitate 119,423 km rețelele de canalizare construite		129 848 persoane cu acces îmbunătățit la serviciile de aprovizionare cu apă și sanitație 72 locuri de muncă noi create 585 agenți economici conectați Nr. conexiuni la rețelele construite		

Tabelul 1.2.2. Concepte de Proiecte Viabile elaborate în baza PRS în domeniul aprovizionării cu apă și de canalizare

Concepte de Proiecte Viabile elaborate în baza PRS în domeniul aprovizionării cu apă și de canalizare								
Nr.	Denumirea proiectului	Locația	Aplicant	Parteneri	Costul proiectului (euro)	Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
1.	Proiectul „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în orașul Ungheni”	or. Ungheni s. Zagarancea s. Semeni s. Petrești (r. Ungheni)	APL I Ungheni	4 parteneri	46 711 392	24 luni	17 670 m extindere rețelei de distribuție a apei 5.600 m rețele de canalizare	16 500 persoane vor beneficia de măsuri investiționale
2.	Proiectul „Îmbunătățirea și extinderea serviciilor de apă și de canalizare în orașul Strășeni”	or. Strășeni s. Sireți (r. Strășeni)	APL I Strășeni	1 partener	23 908 883	24 luni	6 751 m rețele de distribuție a apei 8 500 m aducțiuni de apă	21.091 locuitori vor beneficia de servicii de alimentare cu apă îmbunătățite
3.	Proiectul „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă în orașul Ialoveni”	or. Ialoveni s. Mileștii-Mici (r. Ialoveni)	APL I Ialoveni	1 partener	5 844 890	24 luni	1 080 m aducțiune reabilitată 8 351 m rețele de apeduct 1 stație de pompare a apei 11 940 m rețele de canalizare	1 875 conectări suplimentare la apeduct 1 188 conectări suplimentare la sistem de canalizare
4.	Proiectul „Reconstrucția și modernizarea sistemului de canalizare în raionul Hîncești”	or. Hîncești s. Mereșeni s. Logănești s. Fîrlădeni s. Bozieni s. Buțeni (r. Hîncești)	APL I Hîncești	5 parteneri	33 173 074	24 luni	81 725 m extindere rețele de canalizare	700 conectări suplimentare la sistem de canalizare
5.	Proiectul „Extinderea serviciilor de apă și de canalizare în raionul Călărași”	or. Călărași s. Novaci s. Nișcani s. Păulești (r. Călărași)	APL I Călărași	3 parteneri	25 684 771	24 luni	3 900 m extindere apeduct 12 000 m reabilitare sistem de alimentare cu apă	20 307 persoane vor beneficia de măsuri investiționale în alimentare cu apă și canalizare.

Total CPV	Nr. proiecte	Investiții necesare (euro)	Indicatori	
	5 proiecte	135 323 010	58 252 m construire/extindere rețele de apeduct 99 265 m construire/extindere rețele de canalizare	59 773 persoane vor beneficia de măsuri investiționale

Tabelul 1.2.3 Proiecte în domeniul AAC fără acoperire financiară

Proiecte aprobate de CRD Centru								
Nr.	Denumirea proiectului (Codul proiectului)	Locația	Aplicant	Parteneri	Costul proiectului (lei) Total	Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
1	Îmbunătățirea și Extinderea serviciilor de apă și canalizare în raionul Călărași (orașul Călărași, satele Novaci, Nișcani, Păulești) (C12002)	or. Călărași, s. Novaci, s Nișcani, s. Păulești (r. Călărași)	APL I Călărași	4	37 424 740	36 luni	28 800,70 m sistem de alimentare cu apă potabilă 18 171,9 m sistem de canalizare	40 234 gospodării noi conectate la apeduct 8 000 gospodării noi conectate la sistem de canalizare 31 agenți economici conectați 18 instituții publice conectate
2	Asigurarea cu apă potabilă a 12234 locuitori din 8 localități, raionul Ungheni (C12017)	Or. Cornești, s.Romanovca, s.Cornești, s. Teșcureni, s. Rădenii Vechi, s. Bumbăta, s. Boghenii Noi, s. Mircești, Poiana (r.Ungheni)	APL I Cornești	6	21 376 470	24 luni	2 stații de pompare; 12 turnuri de apă; 58 568 m sistem de alimentare cu apă	12 234 gospodării noi conectate la apeduct 52 agenți economici conectați 32 instituții publice conectate
3	Îmbunătățirea și	or. Strășeni	APL I Strășeni	1	37 035 760	24 luni	15 251 m sistem de	280 de agenți economici

	extinderea serviciilor de apă și de canalizare în or. Strășeni și localitățile învecinate, Regiunea Centru (C12021)						alimentare cu apă 1 stație construită de clorinare 58 300 m rețele de canalizare	conectați
4	Evacuarea și epurarea apelor reziduale în satul Grozești, Raionul Nisporeni (C12030)	s.Grozești (r.Nisporeni)	APL I Grozești	4	23 289 790	36 luni	4 stații de pompare a apei 1 stație de epurare 16 000 m rețea de canalizare	2 099 gospodării conectate la sistem de canalizare
5	Management integrat al sistemului de alimentare cu apă și canalizare în raionul Ungheni (C12074)	Or. Ungheni, c. Zagarancea (r. Ungheni)	Primăria orașului Ungheni	2	40 999 263		11 154 m apeduct reabilitat; 4 870 m extindere sistem canalizare; 1 stație de epurare a apelor uzate	1200 consumatori conectați la apeduct
6	Îmbunătățirea calității vieții a peste 10000 de locuitori din 8 sate ale raionului Ungheni prin acces la apa potabilă (C12089)	c. Pîrlița, Agronomovca, Todirești, Bușila și Chirileni (r. Ungheni)	APL I Bușila	5	29 360 240	24 luni	27 472 m apeduct construit 4 stații radio pentru rezervoarele acvatice; 5 întreprinderi municipale în primăriile beneficiare dotate	10 000 consumatori conectați la apeduct
7	Montarea conductelor de canalizare pentru utilități și sanitație (C12127)	s.Mileștii Mici, s.Piatra Albă, or.Ialoveni (r. Ialoveni)	APL I Mileștii Mici	2	46 400 000	24 luni	43 000 m rețea de canalizare	15 000 consumatori conectați la sistem de canalizare
Total aprobate de CRD Centru	Nr. proiecte				Investiții necesare		Indicatori	
	7 proiecte				235 886 263		Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
							141 245.70 m apeduct construit (141,245 km) 140 341,90 m rețea de canalizare construit (140,342 km)	63 668 consumatori conectați la apeduct 25 099 consumatori conectați la sistem de canalizare

Măsura 1.3 Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor solide la nivel regional

Proiectele propuse presupun activități menite să contribuie la eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide în RDC prin sensibilizarea cetățenilor privind gestionarea integrată a deșeurilor solide, dezvoltarea infrastructurii de management a deșeurilor solide, cooperarea intercomunitară în vederea construirii unui sistem eficient de management al deșeurilor, promovarea practicilor de colectare selectivă a deșeurilor, sporirea calității și eficienței serviciilor operatorilor regionali din domeniu, etc.

Pentru POR 2017-2020 de către CNCDR nu au fost aprobate pentru finanțare din FNDR proiecte în domeniul MDS.

Pentru Măsura 1.1 sunt incluse și **5 proiecte**, fără acoperire financiară (Tabelul 1.3.2).

Indicatori de produs:

- Numărul platformelor construite
- Numărul containerelor procurate

Indicatori de rezultat:

- Numărul localităților conectate la sistemul de colectare selectivă a deșeurilor
- Numărul cetățenilor beneficiari
- Numărul locurilor de muncă nou create

Tabelul 1.3.2 Proiecte în domeniul MDS fără acoperire financiară

Proiecte aprobate de CRD Centru								
Nr.	Denumirea proiectului (codul proiectului)	Locația	Aplicant	Parteneri	Costul proiectului (lei)	Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
1	Sistem de management al deșeurilor solide în 74 localități ale raionului Ungheni (C13013)	74 localități din raionul Ungheni	APL II Ungheni	33	33 581 514	24 luni	1 Sistem de salubritate 81 de gunoști stihinice lichidate,	33 localități conectate la sistemul de colectare selectivă a deșeurilor

							5800 containere procurate, 266 platforme construite 450 urne pentru gunoi stradal 1 Întreprindere dotată și extinsă ca arie de activitate	108 000 cetățeni informați 30 de locuri de muncă create
2	Extinderea și modernizarea sistemului local existent de management al deșeurilor în or. Orhei și 9 localități rurale vecine (C13080)	s. Seliște, Lucașeuca, Mana, Pohorniceni, Piatra, Jeloboc, Zorile, Ocnița-Țărani și Inculeț (r. Orhei)	APL I Orhei	4	11 577 000	12 luni	1 buldozer procurat 1 autospecială pentru măturarea străzilor procurată 1 autospecială modernă pentru transportarea deșeurilor procurată 300 de eurocontainere și 500 de euro-pubele instalate	48 000 locuitori conectați la sistem de salubritate, 1500 de agenți economici conectați 30 de instituții publice conectate 9 localități conectate la sistemul de colectare selectivă a deșeurilor 11 locuri de muncă nou-create.
3	Îmbunătățirea managementului deșeurilor solide în raioanele Nisporeni, Strășeni și Călărași (C13096)	orașul Nisporeni (r. Nisporeni)	APL II Nisporeni	18	24 930 000	24 luni	176 de platforme construite 800 euro-containere amplasate 2 unități speciale de transport 1 compactor procurat 1 stație de transfer 9 mii tomberoane individuale	65 000 locuitori conectați la sistem de salubritate 19 localități conectate la sistemul de colectare selectivă a deșeurilor
4	Construcția centrului intercomunitar de management al deșeurilor solide din s. Parcani rn. Șoldănești (C13125)	Climăuții de Jos, Cobîlnea, Cușmirca, Parcani, Poiana, Răspopeni, Salcia, Sămășcani, Șestaci, Dobrușa, Pohoarna, Rogojeni, Lipcenii, Mihuleni, Hligeni, Șipca, Olișcani	Pr. Șoldănești	18	66 848 220	24 luni	1 Centru Intercomunitar de Management al Deșeurilor din s. Parcani r-nul Șoldănești construit	31 796 locuitori conectați la sistem de salubritate 19 localități conectate la sistemul de colectare selectivă a deșeurilor

		(r.Șoldănești, r. Rezina)						
5	Extinderea serviciului de management de deșeuri solide din rn. Șoldănești în 7 sate din Rezina (C13128)	s. Sîrcova, Piscărești, Țareuca, Țahnăuți, Saharna, Cinișeuți, Mateuți (r. Rezina)	APL I Sîrcova	4	10 200 000	24 luni	135 de platforme construite 540 tomberoane achiziționate 24 ha de gunoiști neautorizate recultivate	11 110 cetățeni informați 7 localități conectate la sistemul de colectare selectivă a deșeurilor
Total proiecte aprobate de CRD Centru	Nr. proiecte				Investiții necesare	Indicatori		
	5 proiecte					Indicatori de produs		Indicatori de rezultat
					147 136 734	577 platforme construite 7940 containere procurate		263 906 cetățeni beneficiari 87 localități conectate la sistemul de colectare selectivă a deșeurilor

Măsura 1.4 Creșterea eficienței energetice a clădirilor și serviciilor publice

Această măsură implică activități ce contribuie la sporirea eficienței energetice a clădirilor publice din sectorul educațional, medical, administrativ, social, etc., precum și a spațiilor publice. Măsura are la bază prevederile Programului Regional Sectorial în Eficiență Energetică pentru Regiunea de Dezvoltare Centru. Pentru realizarea acestei măsuri sunt încurajate inițiativele de eficientizare energetică a clădirilor publice, care substanțial contribuie la atingerea țintei regionale și corespunzător a celei naționale de economisire a energiei.

Pentru această măsură au fost aprobate pentru finanțare din FNDR 6 proiecte, care vor fi implementate în perioada 2017-2020. Totodată sunt incluse pentru finisare două proiecte, inițiate în perioada 2015-2016, implementate cu suportul GIZ. În total, Tabelul 1.4.1 include **8 proiecte**, pentru care vor fi alocate surse financiare din FNDR și GIZ.

Pentru Măsura 1.4 sunt incluse și **4 proiecte**, elaborate cu suportul GIZ, în baza PRS în domeniul EE (Tabelul 1.4.2).

Tabelul 1.4.3 conține **6 proiecte**, selectate în cadrul CPP nr. 3, dar care nu au fost aprobate pentru finanțare din FNDR. Pentru aceste proiecte, CRD Centru, Consiliile raionale, ADR Centru vor căuta surse de finanțare din fonduri interne, cât și externe.

Indicatori de produs:

- Numărul m2 ferestre și uși schimbate
- Numărul m2 pereți exteriori izolați termic

Indicatori de rezultat:

- Numărul persoanelor servite/beneficiare
- Numărul localităților servite

Tabelul 1.4.1 Proiecte în domeniul EE cu acoperire financiară

Proiecte aprobate pentru finanțare din Fondul Național de Dezvoltare Regională										
Nr.	Denumirea proiectului (codul proiectului)	Locația	Aplicant	Nr. Parte neri	Costul proiectului (lei)			Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					Total	FNDR	Contr. locală/ Alte surse			
1.	Eficientizarea energetică a edificiului a Centrului de Sănătate Șoldănești (C14034)	or.Șoldănești, (r.Șoldănești)	CR Șoldănești	4	66 848,22	6 025 522	66 848,22	7 luni	2 848 m2 ferestre și uși schimbate 705,74 m2 pereți exteriori izolați termic	31 796 locuitori deserviți 19 localități servite
2.	Îmbunătățirea eficienței energetice a blocului chirurgical al IMSP Spitalul raional Orhei (C14004)	Or. Orhei (r. Orhei)	APL II Orhei	3	8 670 960	8 070 960	600 000	12 luni	451,6 mp de geamuri 2 439,3 mp de suprafață pereți exteriori a blocului chirurgical izolați termic	300 000 locuitori deserviți 149 localități servite
3.	Sporirea eficienței energetice a instituției de învățământ regionale din s. Pîrîta R. Dubăsari (C14022)	s.Pîrîta (r. Dubăsari)	APL I Pîrîta	5	7 806 560	7 726 570	79 990	18 luni	3027 m ² pereți termoizolați	3700 locuitori deserviți
4.	Eficientizarea energetică a clădirilor publice - un imperativ al Autorităților	s. Cioara, (r.Hîncești) s. Bravicea	APL II Hîncești	2	11 633 674	11 633 674	0	30 luni	2 805 m ² pereți exteriori termoizolați	195 000 locuitori deserviți

	Publice Locale din Raioanele Hîncești și Călărași (C14040)	(r. Călărași)								
5.	Creșterea eficienței energetice a grădiniții de copii și iluminării stradale s. Hîrbovăț Anenii Noi (C14139)	s.Hîrbovăț (r. Anenii Noi)	APL I Hîrbovăț	1	9 443 880	9 443 880	0	12 luni	1 852 m2 pereți termoizolați 33 m2 uși și ferestre	5 456 locuitori deserviți
6.	Îmbunătățirea eficienței energetice a Spitalului Raional Nisporeni (C14091)	Or. Nisporeni (r.Nisporeni)	APL II Nisporeni		92 985 880	25 000 000	381 083,29	24 luni	1 172,36 m2 usi si ferestre 2 450 m2 pereti exteriori termoizolați	65 000 locuitori deserviți
Total FNDR	Nr. proiecte				Investiții			Indicatori		
	6				Total	FNDR	Indicatori de produs		Indicatori de rezultat	
					130 607 802,22	679 900 606	4 504,96 m2 usi si ferestre Termoizolați 13 279,04 m2 pereti termoizolați		600 952 locuitori deserviți	
Proiecte finanțate din alte surse										
Nr.	Denumirea proiectului	Locația	Aplicant	Costul proiectului (lei)	Sursa de finanțare		Durata proiectului		Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
1	Creșterea eficienței energetice la spitalul regional Orhei	Or. Orhei	CR Orhei	10 657 849	GIZ		24 luni		3000 m2 pereti exteriori termoizolați	124 971 locuitori deserviți
2	Proiectul”Sporirea eficienței energetice a IMSP Spitalul Raional Călărași din orașul Călărași”	or. Călărași	CR Călărași	7 449 549	GIZ		12 luni		-	77 764 locuitori deserviți
Total Alte surse	Nr. proiecte				Investiții		Indicatori			
	2				18 107 398		3000 m2 pereti exteriori termoizolați		202 735 locuitori deserviți	

Concepte de Proiecte Viabile elaborate în baza PRS în domeniul eficienței energetice							
Codul proiectului	Denumirea proiectului	Locația	Aplicant	Costul proiectului (euro)	Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
1	Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic "Mihai Eminescu" din orașul Ungheni	or. Ungheni (r. Ungheni)	CR Ungheni	2 677 771	23 luni	6502 m pereți izolați 1417 m ² ferestre/uși înlocuite;	117 267 locuitori deserviți
2	Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic "Alexei Mateevici" din orașul Șoldănești	or. Șoldănești (r. Șoldănești)	CR Șoldănești	2 028 393	23 luni	4 981 m ² - suprafața izolată a pereților în jur 1 114 m ² suprafața ferestrelor/ușilor înlocuite în jur	41 939 locuitori deserviți
3	Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic "Holercani" din satul Holercani	s. Holercani (r. Dubăsari)	CR Dubăsari	1 224 623	20 luni	3298 m ² suprafața izolată a pereților în jur 697 m ² suprafața ferestrelor/ușilor înlocuite în jur	35 316 locuitori deserviți
4	Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic "Ion Vatamanu" din orașul Strășeni	Or. Strășeni (r. Strășeni)	CR Strășeni	958 530	20 luni	2154 m ² suprafața izolată a pereților în jur 605 m ² suprafața ferestrelor/ușilor înlocuite în jur	92 284 locuitori deserviți
Total CP	Nr. proiecte			Investiții		Indicatori	

	4	6 889 317	16 935 m ² suprafața izolată a pereților în jur 3 833 m ² suprafața ferestrelor/ușilor înlocuite în jur	286 806 locuitori deserviți
--	---	-----------	--	-----------------------------

Tabelul 1.4.3 Proiecte în domeniul EE fără acoperire financiară

Proiecte aprobate de CRD Centru, fără acoperire financiară								
Nr.	Denumirea proiectului (Codul proiectului)	Locația	Aplicant	Parteneri	Costul proiectului (lei)	Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
1	Creșterea eficienței energetice a clădirii Grădiniței de copii Nr.1 din com. Crasnoarmiscoe (C14008)	c. Crasnoarmiscoe (r. Hîncești)	APL I Crasnoarmiscoe	-	7 221 524	12 luni	483,06 m2 de ferestre și uși schimbate, 2 621,75 m2 a pereților exteriori va fi izolată termic	Nr. locuitori deserviți
2	Măsurile de eficientizare energetică la Instituția Medico – Sanitară Publică Centrul de Sănătate Ungheni (C14015)	Or. Ungheni (r. Ungheni)	APL II Ungheni	11	9 437 036	18 luni	352 m2 de ferestre montate 4065 m2 de pereți exteriori termoizolați și finisați	722 363 locuitori deserviți
3	Conservarea energiei termice a grădiniței nr.1 din s. Cojușna (C14023)	s. Cojușna (r. Strășeni)	APL I Cojusna		5 205 047	12 luni	103 m ² de ferestre și uși schimbate, 2457 m ² de pereți izolați;	Nr. locuitori deserviți
4	Îmbunătățirea eficienței energetice a blocului liceului teoretic „A. Donici” și a blocului claselor primare din satul Peresecina (C14033)	s.Peresecina (r. Orhei)	APL I Peresecina	1	10 160 197	20 luni	7031 m.p. pereți exteriori termoizolați și reparați	8 114 locuitori deserviți
5	Prin eficiență Energetică spre educație de calitate (C14043)	Or. Călărași (r. Călărași)	APL II Călărași	2	15 828 150	24 luni	210,05 m ² schimbarea ușilor 3 120 m ² termoizolarea exterioară a clădirilor	78 800 locuitori deserviți
6	Sporirea eficienței energetice a liceului teoretic „Ion Vatamanu” din or. Strășeni (C14049)	or. Strășeni (r. Strășeni)	APL II Strășeni	3	17 282 659	24 luni	2375 mp de pereți exterior renovați și izolați termic a pereților 523 mp geamuri și uși înlocuite	Nr. locuitori deserviți

Total proiecte aprobate de CRD Centru	Nr. proiecte	Investiții	Indicatori	
	6 proiecte	65 134 613	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
			1671,11 mp geamuri și uși înlocuite 19 212,75 mp de pereți exterior renovați și izolați termic a pereților	809 277 locuitori deserviți

Măsura 2.2 Dezvoltarea economiei regionale și diversificarea infrastructurii de afaceri

Această măsură prevede îmbunătățirea planificării regionale sectoriale, creșterea competitivității întreprinderilor pe piețele interne și externe prin stimularea inovării și cooperării economice. Potențialul economic al regiunii va fi consolidat prin crearea unui mediu de afaceri mai favorabil pentru industriile producătoare și îmbunătățirea condițiilor pentru demararea și gestionarea activităților economice în regiune. Dezvoltarea forței de muncă competitive, cu aptitudini potrivite necesităților actuale și celor viitoare ale pieței, prin educație, instruire și recalificare profesională vor alimenta competitivitatea economică a regiunii și va spori atractivitatea pentru investitori.

Pentru această măsură au fost aprobate pentru finanțare din FNDR **2 proiecte**, care vor fi implementate în perioada 2017-2020 (Tabelul 2.2.1).

Tabelul 2.2.3 conține **4 proiecte**, selectate în cadrul CPP nr. 3, dar care nu au fost aprobate pentru finanțare din FNDR. Pentru aceste proiecte, CRD Centru, Consiliile raionale, ADR Centru vor căuta surse de finanțare din fonduri interne, cât și externe.

Indicatori de produs:

- Numărul m² clădire renovată
- Numărul m² pereți exteriori izolați termic

Indicatori de rezultat:

- Numărul afacerilor inițiate în ciclu de incubare
- Numărul locurilor de muncă nou create

Tabelul 2.2.1 Proiecte în domeniul economiei regionale cu acoperire financiară

Proiecte aprobate pentru finanțare din Fondul Național de Dezvoltare Regională										
Codul proiectului	Denumirea proiectului	Locația	Aplicant	Parteneri	Costul proiectului (lei)			Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					Total	FNDR	Contr. locală/ Alte surse			
1	Incubator regional de afaceri și dezvoltare comunitară în raioanele Strășeni, Călărași și Hîncești (C22060)	C. Lozova (r. Strășeni)	APL I Lozova	12	24 300 000	19 300 000	5 000 000	32 luni	3100 m ² clădire renovată 900 m drum de acces spre Centru construite.	30 afaceri inițiate în ciclu de incubare
2	Incubator de afaceri (C22135)	s. Slobozia-Dușca (r. Criuleni)	APL II Criuleni	2	5 450 000	5 450 000	0	24 luni	-	12 afaceri inițiate în ciclu de incubare 30 de locuri de muncă noi
Total FNDR Măsura 2.2	Nr. proiecte total pentru Măsura 1.1				Investiții Măsura 1.1			Indicatori Măsura 1.1		
	2				Total		FNDR	Indicatori de produs		Indicatori de rezultat
					29 750 000		24 750 000	-		42 afaceri inițiate în ciclu de incubare 30 de locuri de muncă noi

Tabelul 2.2.2 Proiecte din domeniul economiei regionale fără acoperire financiară

Proiecte aprobate de CRD Centru									
Nr.	Denumirea proiectului (Codul proiectului)	Locația	Aplicant	Parteneri	Costul proiectului (lei)	Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat	
1	Dezvoltarea infrastructurii de afaceri prin crearea unui parc industrial în s. Telița în Anenii Noi (C22076)	S. Telița (r. Anenii Noi)	APL I Telița	2	23 522 100	24 luni	3 175 m ² Hală reconstruită 90,92 m drum construit 1 645,4 m de apeduct 341,9 m de canalizare	30 afaceri inițiate în ciclu de incubare 5 de locuri de muncă noi	

2	Îmbunătățirea infrastructurii de susținere a dezvoltării sectorului privat prin crearea Incubatorului Tehnologic și de Afaceri (ITA) START (C22106)	S. Negrea (r. Hîncești)	APL I Negrea	2	20 721 449	24 luni	4500 m.p. spațiu renovat	10 afaceri inițiate în ciclu de incubare 50 de locuri de muncă noi
3	Valorificarea și dezvoltarea platformei industriale a or. Strășeni prin dezvoltarea infrastructurii de afaceri în PI CAAN (C22109)	or. Strășeni	APL I Strășeni	2	28 555 191,92	36 luni	11,4595 ha pregătit și conectat la infrastructura de utilități publice 275 m apeduct conectat 170 m sistem de canalizare	32 de întreprinderi rezidente care activează la moment în platforma industrială
4	Crearea conexiunilor infrastructurale regionale aferente parcului tehnologic regional Telenești (C22140)	s. Bogzești, (r. Telenești)	APL I Bogzești,	4	37 254 020	17 luni	4 km drum de acces reabilitat în asfalt 36 336 m ² și platforma construită	37 de rezidenți privați 7 companii – rezidente internaționale 370 de locuri de muncă noi
Total proiecte aprobate de CRD Centru	Nr. proiecte				Investiții necesare		Indicatori	
	4				110 052 760,92		Indicatori de produs 7 675 m ² Hală reconstruită 490,92 km drum de acces reabilitat 1920,4 m apeduct conectat 511,9 m sistem de canalizare	Indicatori de rezultat 72 afaceri inițiate în ciclu de incubare 44 rezidenți cu condiții îmbunătățite 425 de locuri de muncă noi

Măsura 2.3 Dezvoltarea potențialului turistic al regiunii

Domeniul turismului, în general, și al turismului rural, în particular, este susținut de un valoros potențial turistic al Regiunii de Dezvoltare Centru. Elaborarea unui Program Regional Sectorial în domeniul dezvoltării turismului va contribui la identificarea instrumentelor și modalităților de impulsioneare a valorificării acestui potențial, sporirea vizibilității turistice și implementarea de proiecte orientate spre dezvoltarea obiectivelor turistice.

Pentru această măsură au fost aprobate pentru finanțare din FNDR 3 proiecte, care vor fi implementate în perioada 2017-2020. Totodată sunt incluse pentru finisare două proiecte, inițiate în perioada 2015-2016. În total, Tabelul 2.3.1 include **5 proiecte**, pentru care vor fi alocate surse financiare din FNDR.

Tabelul 2.3.3 conține **12 proiecte**, selectate în cadrul CPP nr. 3, dar care nu au fost aprobate pentru finanțare din FNDR. Pentru aceste proiecte, CRD Centru, Consiliile raionale, ADR Centru vor căuta surse de finanțare din fonduri interne, cât și externe.

Indicatori de produs:

- Numărul obiectivelor turistice renovate
- Numărul localităților dotate cu infrastructură turistică

Indicatori de rezultat:

- Numărul persoanelor cu acces la infrastructura turistică
- Numărul turiștilor atrași anual

Tabelul 2.3.1 Proiecte cu acoperire financiară

Proiecte aprobate pentru finanțare din Fondul Național de Dezvoltare Regională										
Nr.	Denumirea proiectului (Codul proiectului)	Locația	Aplicant	Nr. parte neri	Costul proiectului (lei)			Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
					Total	FNDR	Contr. locală/ Alte surse			
1.	Traseul turistic în 9 localități – crearea oportunităților de investire în turism	s. Drăgușenii Noi; com. Ruseștii Noi; s. Văsieni; s. Suruceni; s. Bursuc; s. Căpriana s. Ulmu	APL I Ulmu	6	11 097 026	11 097 026	-	24 luni	3 muzee renovate și amenajate; 1 parc amenajat; 1 popas turistic amenajat; 8 indicatori (intrări) în localități;	22500 persoane cu acces la infrastructura turistică
2.	Deschiderea traseului turistic (Vama Veche Lăpușna) prin restaurarea obiectelor	Primăria Stolniceni (r. Hîncești)	APL II Hîncești	1	23 500 000	23 500 000	-	24 luni	2 monumente restaurate 12 ha teritoriu amenajat	1 loc de munca creat 120000 persoane cu acces la

	de patrimoniu istoric, Conacul „Manuc-Bey” din or. Hîncești, Locația geto-dacică din s. Stolniceni								2 km drum renovat	infrastructura turistică 100 locuri de cazare create
3	Îmbunătățirea infrastructurii de turism de masă din regiunea Centru (C23095)	Or. Nisporeni, c. Milești, Vărzărești, Lăpușna (r.Nisporeni, r.Ungheni, r.Călărași, r.Hîncești)	APL II Nisporeni	7 parteneri	67 123 021	44 979 601	22 143 420	36 luni	3 localități dotate cu infrastructură turistică 1 centru de informare turistică creat 1 traseu turistic marcat	65 000 persoane cu acces la infrastructura turistică circa 1, 5 mln. vizitatori străini anual
4	Valorificarea potențialului turistic al regiunii de centru a RM - rn Strășeni, Călărași, Nisporeni și Ungheni (C23057)	or. Călărași, s. Săseni, s. Palanca, c. Hîrjăuca (r. Călărași) s. Vărzărești, s. Iurceni, (r.Nisporeni) r. Ungheni s. Țigănești (r. Strășeni)	APL II Călărași	11 parteneri	28 340 320	27 454 920	885 400	36 luni	1 700 m drum renovat 10 popasuri turistice 1 Scena amfiteatru 1 Muzeu renovat 1 Parc renovat	353 000 persoane cu acces la infrastructura turistică Cca 50 000 vizitatori anual
5	Construcția complexului Turistic Sportiv în satul Costești (C23067)	s. Costești, Molești, Hansca, Zîmbreni, Pojăreni și orașul Ialoveni (r. Ialoveni)	APL I Costești,	6 parteneri	32 410 000	22 500 000	9 910 000	24 luni	1 complex turistic sportiv construit	37 618 persoane cu acces la infrastructura turistică 700 de turiști atrași anual
Total - FND	Nr. proiecte				Investiții			Indicatori		
	5				Total		FNDR	Indicatori de produs		Indicatori de rezultat

		162 470 367	129 531 547	19 obiective turistice amenajate 1 complex turistic sportiv construit Nr. localități dotate cu infrastructură turistică	598 118 persoane cu acces la infrastructura turistică
--	--	-------------	-------------	---	---

Tabelul 2.3.2 Proiecte fără acoperire financiară

Proiecte aprobate de CRD Centru								
Nr.	Denumirea proiectului (Codul proiectului)	Locația	Aplicant	Parteneri	Costul proiectului (lei)	Durata proiectului	Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
1	Dezvoltarea destinațiilor turistice pe drumurile istorice din Regiunea Centru (C23031)	c. Sărata Galbenă, Lăpușna, Mereni (r. Hîncești r. Anenii Noi)	APL I Sărata Galbenă	3	15 879 540	36 luni	1 traseu turistic marcat 3 muzee dotate cu utilaj și echipament 3 obiective turistice reabilitate	cca. 1,5 mln turiști atrași anual
2	Valorificarea potențialului turistic și conservarea moștenirii culturale prin reastaurarea și interconectarea monumentelor istorice într-un ansamblu reprezentativ pentru turismul cultural - istoric regional (C23041)	r. Hîncești r.laloveni	APL II Hîncești	5	45 705 720	36 luni	1 ha de parc amenajat 1,2 km drum reabilitat în orașul Hîncești 1 clădire muzeu construită 1 clădire muzeu renovată	217 000 persoane cu acces la infrastructura turistică
3	Construcția Complexului Turistic Sportiv (C23047)	s. Nimoreni (r. Ialoveni)	APL I Nimoreni	6	7 897 730	33 luni	1 complex turistic sportiv construit	33 233 persoane cu acces la infrastructura turistică
4	Dezvoltarea regională a turismului în centrul Republicii Moldova (C23054)	s. Piatra (r. Orhei)	APL I Piatra	3	32 902 270	12 luni	1 conac restaurat 1 lac amenajat 12 km drum de acces reabilitat 24 km iluminate prin	10 577 persoane cu acces la infrastructura turistică

							tehnologie de resurse energetice regenerabile 1 parc din renovat 1 parcare construită	
5	Amenajarea traseului turistic „Calea Orheiului” (C23086)	5 localități r. Orhei	APL I Orhei	5	11 710 800	18 luni	10 locații turistice amenajate 1 obiectiv turistic renovat și amenajat 5 parcuri amenajate 20 de stații auto renovate 30 de popasuri turistice amenajate;	3 locuri noi de muncă create 58 000 persoane cu acces la infrastructura turistică
6	Amenajarea unei zone publice de agrement în or. Nisporeni (C23097)	Or.Nisporeni (r.Nisporeni)	APL I Nisporeni	2	22 000 000		5 ha centru de agrement amenajat	8000 tineri cu acces la infrastructura turistică
7	Valorificarea durabilă a potențialului turistic în Regiunea Nistrului de Mijloc prin modernizarea stațiunii turistice Saharna (C23100)	c. Saharna Nouă (r. Rezina)	APL II Rezina	3	35 981 430	30 luni	4 edificii de cazare renovate 1 edificiu cu funcție de servire a mesei renovat 1 sală de conferințe amenajată 6782 m2 căi de acces	19 594 persoane cu acces la infrastructura turistică 54 locuri de muncă create
8	Dezvoltarea durabilă și competitivă a orașului Rezina prin amenajarea structurilor turistice aferente Complexul Sportiv Rezina (C23101)	or. Rezina (r. Rezina)	APL II Rezina	6	56 837 927	30 de luni	1 destinație turistică amenajată	48 105 persoane cu acces la infrastructura turistică
9	Inițiativă de consolidare și dezvoltare a infrastructurii de importanță regional prin modernizarea popasului turistic „Priveghetoarea” (C23107)	c. Bobeica, (r. Hâncești)	APL I Bobeica	1	11 312 830	12 luni	1 Popas turistic (renovat și amenajat; 1 teren de joacă pentru copii amenajat 1 teren de fotbal amenajat	62 localități
10	Sporirea atractivității turistice prin construcția și amenajarea traseului turistic Donici - Curchi - Orheiul Vechi (C23121)	c. Donici, Curchi, Orheiul Vechi, Peresecina, Sămănanca (r. Orhei)	APL I Donici	3	6 789 412,42	18 luni	1 bazin restaurat si amenajat 1 parc tematic amenajat cu personaje din fabule 730 drum construit 2 parcuri auto	7000 persoane cu acces la infrastructura turistică

							7 km drum rustic amenajat	
11	Dezvoltarea atractivității turistice în lunca râului Nistru (C23123)	c. Doroțcaia, Pohrebea, Coșnița, Pîrîta, Ustia, Holercani, Marcăuți, Oxentea, Molovata, Molovata Nouă, Cocieri, Corjova (r. Dubăsari, r. Criuleni)	APL II Dubăsari	5	25 000 000	24 luni	1 monument reabilitat 2 zone de agrement amenajate 1 traseu turistic instituit	35 000 persoane cu acces la infrastructura turistică
12	Valorificarea patrimoniului existent „Peștera surprizelor” (C23133)	22 primării (r.Criuleni, r.Dubăsari, r.Orhei)	APL II Criuleni	3	6 949 572,44	24 luni	1 Mini-hotel construit 1 Restaurant construit 10 foșoare amenajate 1 teren de jocuri pentru copii 1 teren cu echipament sportiv	22 primării
Total proiecte aprobate de CRD Centru	Nr. proiecte				Investiții	Indicatori		
	12 proiecte				278 967 231,86	Indicatori de produs		Indicatori de rezultat
						Nr. obiective turistice amenajate Nr. localități dotate cu infrastructură turistică		Nr. persoane cu acces la infrastructura turistică

Capitolul III. Mecanisme instituționale de implementare

Proiectele cu acoperire financiară din POR Centru sunt implementate de către ADR Centru, conform prevederilor legislației în vigoare și procedurilor MO al ADR. Etapele finanțării proiectelor de dezvoltare regională din sursele FNDR:

- CNCDR decide alocarea mijloacelor financiare din FNDR. ADR inițiază implementarea propriu-zisă a proiectelor în baza deciziei CNCDR de alocare a mijloacelor financiare conform bugetului FNDR alocat în anul respectiv.

- ADR semnează Acord de parteneriat privind implementarea proiectului cu aplicantul și partenerii. În cazul fiecărui proiect selectat pentru finanțare, Agenția de dezvoltare regională, Beneficiarul și partenerii vor semna un Acord de parteneriat care prevede stabilirea atribuțiilor și responsabilitățile fiecărei părți, durata desfășurării proiectului, costurile, sursele de finanțare și după caz, cofinanțarea proiectului.
- ADR lansează activitățile de implementare a proiectului. Pentru fiecare proiect în parte, ADR va elabora, după caz, Caiete de sarcini și va anunța concursurile de licitație publică pentru angajarea companiilor specializate în realizarea lucrărilor de reparație, reconstrucție, construcție, dotare cu echipament tehnic și utilaje, în prestarea de servicii, ș.a. necesare pentru implementarea proiectelor. În conformitate cu prevederile legale din domeniu și cu procedurile stabilite, ADR vor monitoriza implementarea proiectelor și vor asigura utilizarea eficientă mijloacelor financiare;
- ADR prezintă rapoarte MDRC și CRD privind derularea implementării proiectului. Rezultatele evaluării și monitorizării se vor include în rapoarte de monitorizare și evaluare referitoare la fiecare proiect în parte și se vor prezenta MDRC de către ADR.

Concepte de proiecte viabile (CPV) dezvoltate în cadrul proiectului MSPL 2.0, în baza PRS-ilor în domeniile AAC, MDS și EE a clădirilor publice, precum și proiectele aprobate în lista de proiecte POR Centru, care sunt în căutarea surselor de finanțare (fără acoperire financiară), după obținerea finanțării din fondurile naționale sau internaționale vor fi implementate de către APL sau ADR Centru, conform procedurilor stabilite de instituțiile finanțatoare, în baza unor contracte de finanțare.

CRD Centru, APL din RDC, alți actori regionali, vor întreprinde acțiuni pentru promovarea și atragerea investițiilor pentru proiectele din POR Centru.

POR Centru poate fi actualizat la necesitate, la propunerea ADR Centru sau membrilor CRD Centru.

Capitolul IV. Surse de finanțare

În perioada 2017 – 2020 proiectele prioritare din DUP 2017-2020 și POR Centru 2017-2020 (Tabelul 1.1.1, 1.2.1, 1.3.1, 1.4.1, 2.2.1 și 2.3.1) vor fi finanțate din Bugetul de Stat, prin intermediul Fondului Național de Dezvoltare Regională, precum și din alte surse de finanțare naționale și internaționale prin intermediul partenerilor de dezvoltare, în conformitate cu prevederile Legii nr.438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova. Proiectele finanțate din sursele FNDR, vor fi implementate conform procedurilor MO al FNDR și MO al ADR. Totodată POR Centru

conține și proiecte care au acoperire financiară din alte surse decât FNDR, dar care au fost elaborate sau/și sunt implementate cu suportul ADR Centru.

Pentru implementarea proiectelor care nu au acoperire financiară (Tabelul 1.1.2, 1.2.2, 1.3.2, 1.4.2, 2.2.2 și 2.3.2), CRD Centru, ADR Centru, APL vor întreprinde acțiuni pentru atragerea surselor din alte fonduri naționale (Fondul Național Ecologic (FEN); Fondul Rutier (FR); Fondul pentru Eficiență Energetică (FEE); Fondul de Investiții Sociale din Moldova (FISM); alte programe guvernamentale) și internaționale.

Totodată, CPV și proiectele fără acoperire financiară, prin intermediul partenerilor de dezvoltare, vor fi promovate în comunitatea donatorilor internaționali.

CRD Centru, APL din RDC, alți actori regionali, de asemenea vor întreprinde acțiuni pentru promovarea și atragerea investițiilor pentru proiectele din POR Centru.

Capitolul V. Monitorizarea, raportarea și evaluarea POR Centru

Monitorizarea, raportarea și evaluarea rezultatelor implementării POR Centru 2017-2020 sunt responsabilități care cad în atribuția instituțiilor responsabile de dezvoltare la nivel regional: CRD Centru și ADR Centru.

CRD Centru este instituția care monitorizează utilizarea mijloacelor financiare alocate din FNDR pentru regiunea de dezvoltare și evaluează impactul implementării proiectelor și programelor regionale, precum și atingerea obiectivelor dezvoltării regionale¹.

ADR Centru va coordona procesul de implementare a POR Centru 2017-2020.

Monitorizarea implementării POR se va realiza în baza indicatorilor prezentați în tabelul de mai jos.

¹Legea nr. 438 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, art. 8 (3)

Indicatori de produs	Indicatori de rezultat
Măsura 1.1 Reabilitarea rețelei de drumuri locale și regionale	
Numărul de km de drum reabilitat (km)	Nr. populației cu acces îmbunătățit la drum
Numărul de km de drum construit (km)	
Măsura 1.2 Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare	
Numărul de km de rețea de apă reabilitată/reconstruită (km)	Nr. populației cu acces îmbunătățit la serviciile de aprovizionare cu apă potabilă Nr. populației cu acces îmbunătățit la serviciile de sanitație
Numărul de km de rețea de canalizare reabilitată/reconstruită (km)	
Măsura 1.3 Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor solide la nivel regional	
Nr. depozite pentru depozitarea DMS date în exploatare	Nr. populației cu acces îmbunătățit la serviciile de MDS.
Nr. platforme pentru depozitarea DMS date în exploatare	
Nr. spații neconforme de depozitare a DMS lichidate	
Nr. servicii MDS regionale create	
Măsura 1.4 Creșterea eficienței energetice a clădirilor și serviciilor publice	
Numărul m2 ferestre și uși schimbate	Nr. populației cu acces îmbunătățit la serviciile prestate în clădirile publice renovate prin măsuri de eficiență energetică.
Numărul m2 pereți exteriori izolați termic	
Nr. clădirilor publice renovate prin măsuri de eficiență energetică	
Suprafața clădirilor publice renovate prin măsuri de eficiență energetică, m2	
Măsura 2.2 Dezvoltarea economiei regionale bazate pe inovare	
Nr. unităților economice date în exploatare	Numărul afacerilor inițiate în ciclu de

	incubare
Suprafața clădirilor unităților economice date în exploatare, m2	Numărul locurilor de muncă nou create
Nr. unităților economice conectate la infrastructura de acces și utilități publice	
Măsura 2.3 Dezvoltarea potențialului turistic al regiunii	
Nr. obiectivelor turistice renovate	Nr. turiști rezidenți vizitatori ai obiectivului turistic
Nr. obiectivelor turistice amenajate	Nr. turiști nerezidenți vizitatori ai obiectivului turistic

Raportarea privind evoluția implementării POR Centru 2017-2020 va fi asigurată de către ADR Centru, la solicitare. În conformitate cu MO al ADR, raportarea privind implementarea POR Centru 2017-2020 va fi asigurată la finele implementării programului.

În concluzii menționăm că pentru includerea în POR Centru 2017-2020 au fost selectate 86 de proiecte, repartizate după cum urmează:

Măsura 1.1 Reabilitarea rețelei de drumuri locale și regionale – 20 proiecte, dintre care **5 proiecte cu acoperire financiară din FNDR**, 5 CPV, 10 – în căutarea surselor de finanțare

Măsura 1.2 Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare – 20 proiecte, dintre care **8 proiecte cu acoperire financiară din FNDR**, 5 CPV, 7 – în căutarea surselor de finanțare

Măsura 1.3 Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor solide la nivel regional – 5 proiecte în căutarea surselor de finanțare

Măsura 1.4 Creșterea eficienței energetice a clădirilor și serviciilor publice - 18 proiecte, dintre care **6 proiecte cu acoperire financiară din FNDR** și 2 proiecte cu acoperire financiară din sursele GIZ, 4 CPV, 6 – în căutarea surselor de finanțare

Măsura 2.2 Dezvoltarea economiei regionale bazate pe inovare - 6 proiecte, dintre care **2 proiecte cu acoperire financiară din FNDR**, 4 – în căutarea surselor de finanțare

Măsura 2.3 Dezvoltarea potențialului turistic al regiunii - 17 proiecte, dintre care **5 proiecte cu acoperire financiară din FNDR**, 12 – în căutarea surselor de finanțare